

Fieș 1. CĂRTEA NATUREI

Frante (fragment), de Emil Lăzărescu

5

Fieș 2. TOAMNA

Ce te legendă (fragment), de Mircea Eliade

Deschisă la 50 de ani de la înființarea României

Fieș 3. NECIVILIZATIE

În mijlocul naturii (fragment), de Ionel Teodorescu

Apostolescu, Adela

A FOST ODATĂ CA NICIODATĂ

Auxiliarul meu pentru lectură

Fieș 4. LEGENDĂ

Fișe de lectură în câte 2 ore!

Mama își ţejește cel mare iugurit

Clasa a III-a

Fieș 5. COMOARA

Lumbe rostenește (fragment), de Ioan Negrușan

15

Fieș 6. IAKNA

Coordonator, Georgiana GOGOESCU

În ajunul Crăciunului, de învățătoare Valentina

6

Fieș 8. FAMILIA

Bărbatul cel hărnic (fragment), de Petre Ispas

Cartea Românească - 2018

Fieș 9. POVEȘTI

Dorul pădurii (fragment), de Bogdan Cimociu

5

Fieș 10. PRIMĂVARA

Iesările primăvara (fragment), de George Coșbuc

12

Fieș 11. MAMA

Puhul (fragment), de Ioan Al. Brătescu-Vînău

73

Fieș 12. ANIVERSARE

Păsării (fragment), de poet Tudor

47

Fieș 13. AVENTURIERI

Aventurile lui Hărțuș și ale prietenilor săi, Cap. IV (fragment), de Mihai Eminescu

18

Fieș 14. VARA

Sânge pe deal (fragment), de Mihai Eminescu

Fieș 15. CĂLĂTORII

Marea, o pagină folclorică, de Mihai Eminescu

Fișa 1. CARTEA NATURII

- Frunza (fragment), de Emil Gârleanu.....5*

Fișa 2. TOAMNA

- Ce te legeni... (fragment), de Mihai Eminescu.....12*

Fișa 3. NECUVÂNTĂTOARE

- Iedul cu trei capre (fragment), de Octav Pancu-Iași.....20*

Fișa 4. LEGENDE

- Legenda Mureșului și Oltului, Legendă geografică.....29*

Fișa 5. STRĂMOȘII

- Muma lui Ștefan cel Mare (fragment), de Dimitrie Bolintineanu.....35*

Fișa 6. COMOARA

- Limba românească (fragment), de Gheorghe Sion.....43*

Fișa 7. IARNA

- În ajunul Crăciunului, de Alexandru Vlahuță.....49*

Fișa 8. FAMILIA

- Bărbatul cel hnicic (fragment), de Petre Ispirescu.....55*

Fișa 9. POVEȘTI

- Darul piticilor (fragment), de Frații Grimm.....63*

Fișa 10. PRIMĂVARA

- Vestitorii primăvarii (fragment), de George Coșbuc.....69*

Fișa 11. MAMA

- Puiul (fragment), de Ioan Al. Brătescu-Voinești.....75*

Fișa 12. ANIVERSARE

- Păsărica (fragment), de Lev Tolstoi.....81*

Fișa 13. AVENTURIERI

- Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi, Cap.IX, (fragment), de Nikolai Nosov.....88*

Fișa 14. VARA

- Sara pe deal (fragment), de Mihai Eminescu.....95*

Fișa 15. CĂLĂTORII

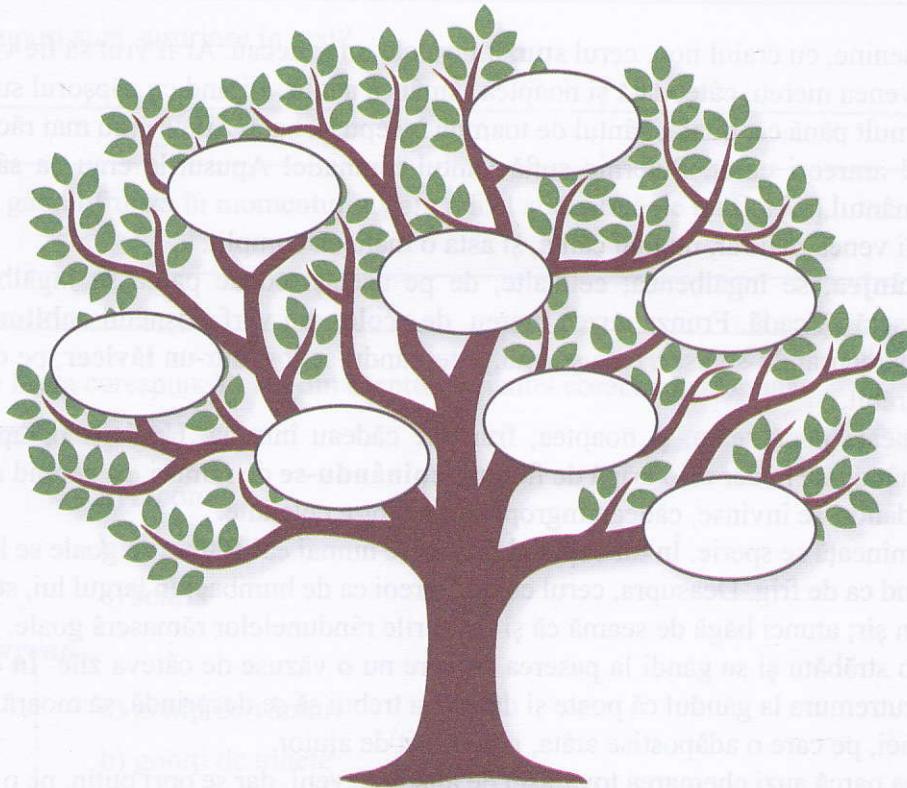
- Marea, o apă folosită, de Marin Sorescu.....101*

CARTEA NATURII

DESCOPERIM LECTURA!

COPACUL IDEILOR!

Scrie pe ramurile copacului tot ce-ți vine în minte când te gândești la anotimpul toamna.

TITLUL POVESTIRII: Frunza (fragment)
AUTORUL: Emil Gârleanu

(Sursa: Antologia nuvelei românești - Ed. Donaris, Sibiu, 2004)

S-a desfăcut din mugur, într-o dimineață caldă a începutului de primăvară. Cea dintâi rază de soare s-a împletit pe dânsa, ca o sărmă de aur, făcând-o să tremure de fericirea unei asemenea atingeri. Ziua întâi i s-a părut scurtă și apropierea nopții o măhni. Lumina se stinse, răcoarea o făcuse se zgribulească, să se vâre între celelalte și să aştepte, ațipind, până a doua zi, venirea soarelui.

Cu ce revârsare de strălucire se ridică stăpânitorul lumii, până sus, pe cer! Raza se coborî din nou și toată ziua, încălzită, frunza se scăldă în albastrul văzduhului.

În scurtă vreme se desfăcu mare, verde, mai frumoasă ca toate, mai sus decât celelalte, tocmai în vârf.[...]

Un ciripit străin o miră. Și cea dintâi rândunică, venită de departe, tăie albastrul ca o săgeată, înconjură copacul de câteva ori, cu strigăte de bucurie, apoi se aşeză pe streașina casei, cîntând mereu...

Dar, într-o dimineață, raza de soare nu mai veni. Cerul rămase acoperit de nori. Cea dintâi picătură de ploie o izbi rece, greoaie. Câteva zile a plouat. Nici rândunelele nu se mai vedea [...]

După zilele acestea lipsite de scânteiere, soarele răsări într-o dimineață înfocat, vârsând parcă flăcări, încălzind totul în câteva clipe. Raza o fripse. În după-amiaza zilei acesteia, o păsărică, cu pene verzi și galbene, un scatiu, veni moleșit de căldură, de se furișă sub dânsa, la umbră, la adăpost. Și frunza se bucură, acoperi cum putu mai bine păsărica; iar aceasta ciripi, întâi înăbușită, din gușă, apoi mai prelung, mai dulce, cum nu auzise frunza cântec.

Și în fiecare zi, paserea venea să se ascundă de căldura cotropitoare, în fiecare zi, frunza o ferea și seara cântecul se împrăștia vesel.

Cât n-ar fi dat acum frunza pe o picătură de ploie! Dar norii fugeau goniți de vânturile din înălțimi, cerul de sticlă, înflăcărat, uscate totul. Crinii nu mai miroseau; când și când **rozeta**, care își scutura sămânța coaptă, împrăștia mireasma ei în zorii unora din dimineți. Prea multă lumină, prea multă căldură.

Noptile senine, cu craiul nou, cerul **spuzit** de stele o fermecau. Ar fi vrut să fie veșnic noapte...

Paserea venea mereu, câteodată și noaptea rămânea acolo, atipind cu căpșorul sub aripă.

Și trecu mult până ce, odată, vântul de toamnă începu să bată. Zilele erau mai răcoroase, noptile mai reci; cerul arareori curat. Puternic suflă vântul tomnatic! Apusurile erau ca săngele și parcă înroșeau și pământul.[...]

Paserea îi venea mai rar, nu mai cântă, și asta o măhnea cumplit.

Frunza **tânjea**, se îngălbenea; celealte, de pe același copac parcă se îngălbeniseră și mai repede. Începuseră să cadă. Frunza auzea mereu, de acolo, din vîrf, foșnetul **cobitor** al tovarășelor ce o părăseau, strecându-se ușor, ca o șoaptă, așternându-se jos, într-un **lăvicer**, pe deasupra căruia vântul alerga grăbit.

De dimineață până seara, și noaptea, frunzele cădeau întruna. Unele mai repezi, altele mai domoale, legănându-se în aer ca o aripă de fluture, **aninându-se** de ramuri, ca cerând ajutorul; numai într-un târziu, dându-se învinse, cădeau îngropându-se între celealte.

Într-o dimineață se sperie. În tot copacul rămăsese numai ea! Ramurile goale se loveau unele de altele, tremurând ca de frig. Deasupra, cerul cu nori greoi ca de bumbac; în largul lui, stoluri întregi de paseri plecau în sir; atunci băgă de seamă că și cuiburile rândunelelor rămaseră goale.

Un **fior** o străbătu și se gândi la paserea pe care nu o văzuse de câteva zile. În clipele acestea, când parcă se cutremura la gândul că poate și dânsa va trebui să se desprindă, să moară, ca și celealte, vederea prietenei, pe care o adăpostise atâtă, i-ar fi fost de ajutor.

Și paserea parcă auzi chemarea tovarășei de altădată; veni, dar se opri puțin, pe o altă ramură, ca și când n-ar fi cunoscut locul obișnuit în care cântase; apoi își luă zborul și, în trecerea grăbită, fără să întoarcă măcar capul, lovi cu vîrful aripiei frunza, care, de-abia mai ținându-se, căzu la rândul ei.

Și lăvicerul de jos nu se mai îngroșă, din ce fusese, cu această, cea din urmă, moartă.

VOCABULAR

- **rozetă** = mică plantă cu tulipa ramificată, cu frunze lunguiete, cu flori galbene-aurii, plăcut mirositoare;
- **spuzit** = acoperit
- **tânjea** = se veștejea, se ofilea
- **cobitor** = prevestitor
- **lăvicer** = țesătură folosită la țară ca pătură sau pentru așternut pe jos
- **aninându-se** = agățându-se
- **fior** = emoție pricinuită de un sentiment puternic

1. Dacă ai citit cu atenție, răspunde la întrebări.

a) Când s-a desfăcut frunza din mugur?

b) Cu cine s-a împrietenit frunza?

c) Ce anotimpuri sunt surprinse în text?

d) La ce s-a gândit frunza în momentul în care a fost străbătută de un fior?

2. Încercuiește litera corespunzătoare din dreptul variantei corecte de răspuns.

Ziua întâi i s-a părut...

- a) răcoroasă
- b) fierbinte
- c) scurtă

Norii fugeau...

- a) goniți de vânturi
- b) goniți de tunete
- c) goniți de fulgere

Stoluri de păsări...

- a) se întorc la cuiburi
- b) pleacă în sir
- c) cutreieră zările

3. Completează, folosind cuvinte din textul dat:

Într-o dimineată _____ a _____ de primăvară, s-a desfăcut o frunză din _____. Prima _____ s-a împletit pe ea ca _____, făcând-o să tremure. Prima zi i s-a părut _____ și apropierea nopții _____. _____ se stinse și răcoarea o făcusă se zgribulească până la _____.

4. Transcrie, din text, enunțul în care se relatează sosirea rândunicii.

Respect pentru oameni și cărți

5. Scrie o informație pe care ai aflat-o din această lectură.

COMUNICĂM!

1. Urmând modelele din text, atribuie și tu *însușiri omenești* fenomenelor naturii, plantelor.

Model: Frunza se gândi la pasarea pe care nu o mai văzuse.

- Soarele _____
- Raza _____
- Frunza _____

2. Notează, în tabel, cuvinte sau grupuri de cuvinte care descriu anotimpurile prezente în text.

PRIMĂVARA	VARA	TOAMNA

3. Completează spațiile libere, folosind cuvintele: *mii, nuci, aduci, zglobii*. Continuă cu 2-4 versuri și dă un titlu potrivit poeziei obținute.

Toamnă, dragă, tu _____

Frunze galbene în _____

Copii _____

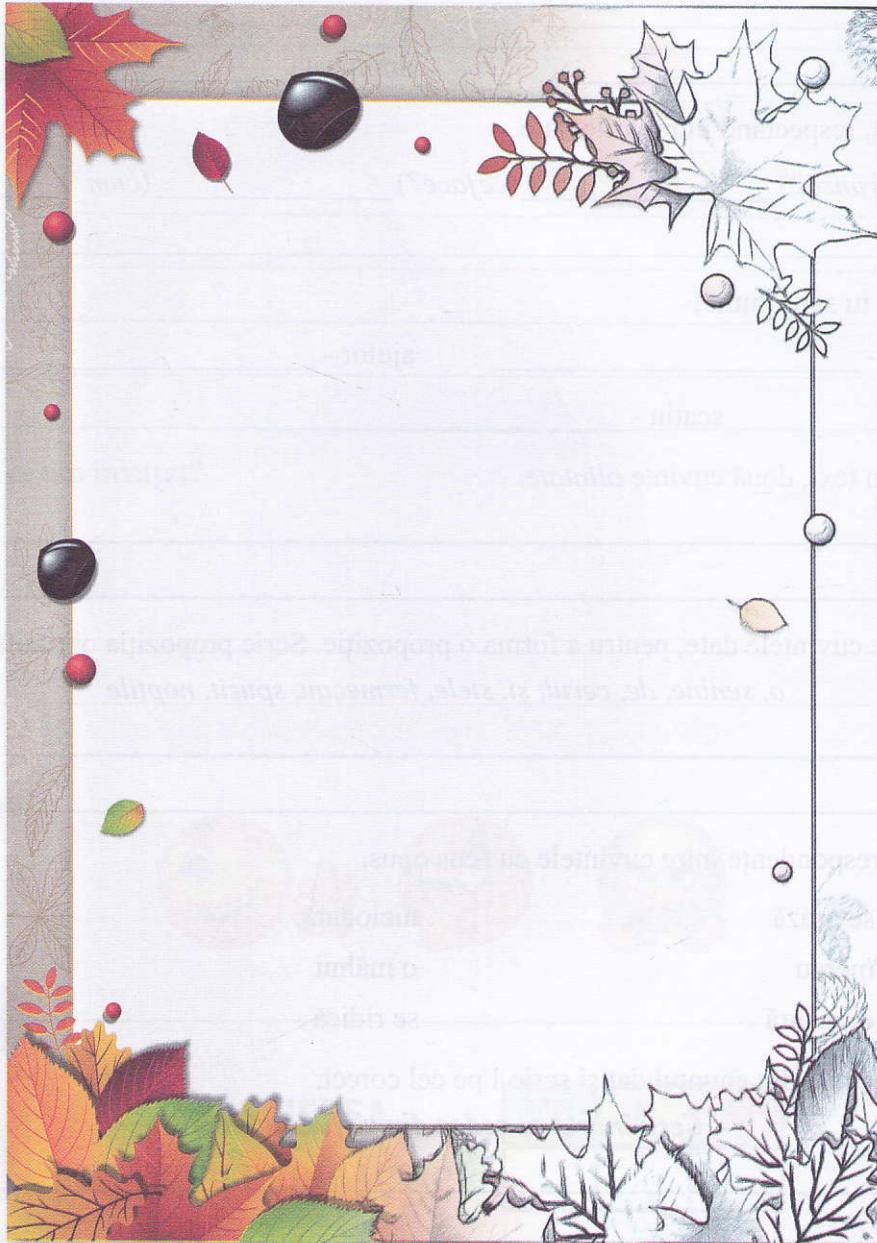
Și fructe _____

4. Formulează o invitație adresată frunzei, prin care o rogi să participe la spectacolul de teatru “Carnavalul frunzelor aurii”.

Respect pentru oameni și cărți

5. Realizează o reclamă pentru spectacolul “Carnavalul frunzelor aurii” în chenarul dat.

1. Rescrie corect enunțul următor.

Înto dimineață, raza de soare nu a mai venit.

2. Alcătuiește câte un enunț cu fiecare dintre cuvintele: *tomnatic, aripii.*

3. Transcrie, din text, un cuvânt *înrudit* cuvântului *slab*.

4. Identifică, în text, însușiri care se referă la:

căldură _____

crini _____

nopți _____

dimineață _____

5. Scrie un enunț, respectând întrebările date.

Frunza (*care frunză?*) _____ (ce face?) _____ (cum?) _____

6. Eu scriu unul, tu scrii multe!

scânteiere - _____

ajutor - _____

scătiu - _____

7. Selectează, din text, două cuvinte *alintate*.

8. Pune în ordine cuvintele date, pentru a forma o propoziție. Scrie propoziția obținută.

o, senine, de, cerul, și, stele, fermecau, spuzit, nopțile

9. Realizează corespondențe între cuvintele cu sens opus.

se aşază

niciodată

mereu

o măhnă

o bucură

se ridică

10. Identifică greșelile din enunțul dat și scrie-l pe cel corect.

Ceru înorat se vedea din vîrful dialului.

Numele elevului clasa

Scoala

Profesor Data

Titlul cărții / operei citite

Autorul

Tema lecturii (Despre ce este vorba în text)

Ce mi-a plăcut?

Ce am învățat?

Cum voi folosi ce am învățat?

Cum te-ai simțit?

APRECIEREA
CADRULUI DIDACTIC

FB	B	S

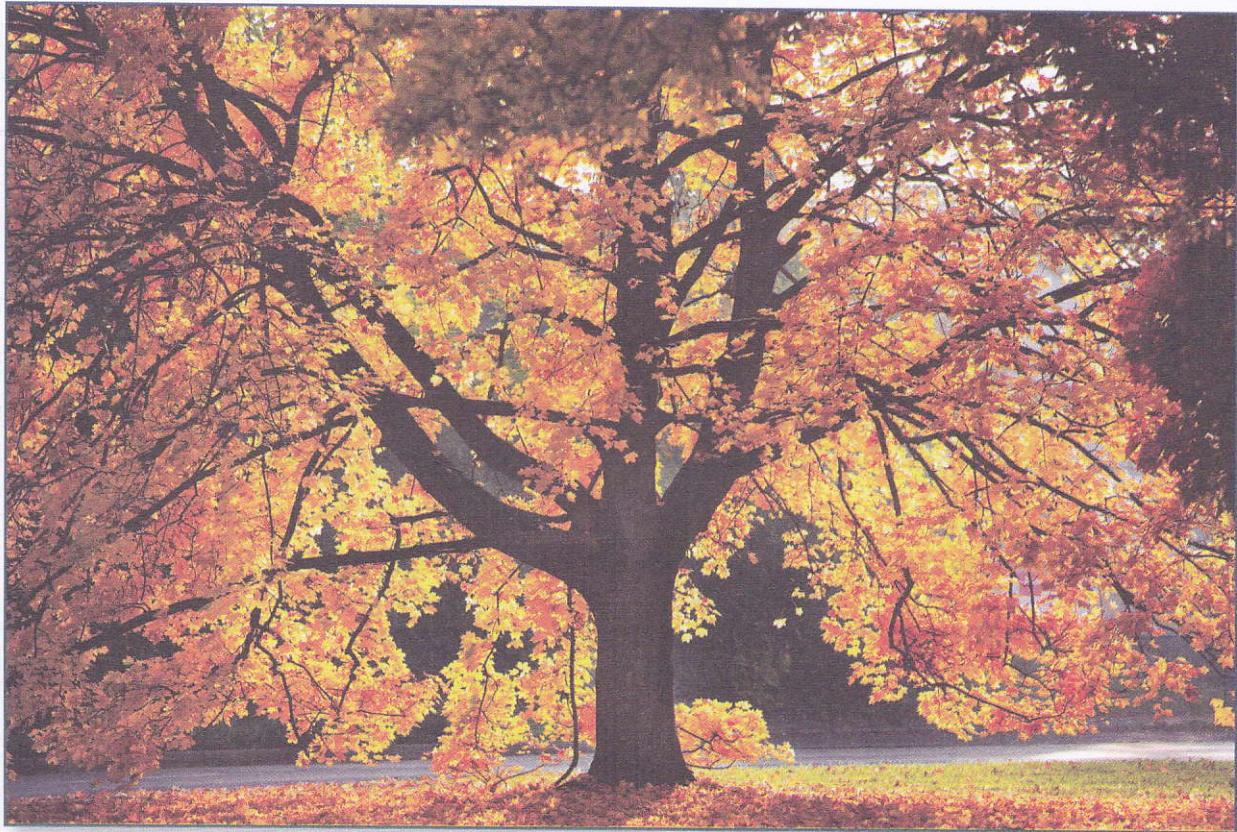
TOAMNA

Ce te legeni... (fragment)

Mihai Eminescu

DESCOPERIM LECTURA!

Împărtăşeşte experienţe personale! Ce simţi când observi primele semne ale toamnei?

Ce îți place?

Ce nu îți place?
